Europos LIETUVIS

Nr. 39 (2124) Londonas, 1990 m. spalio 12 d. XLIV

LIETUVOS RESPUBLIKOS AT PAREIŠKIMAS

TSR Sąjungos vadovybė informuoja apie tai, kad Lietuvos Respublika neketina pasirašyti jokio pavidalo respublikų sąjungos sutarties. Atrodytų, neverta varginti žmonių, didinti įtampos, kenkti ir savo, ir Lietuvos ekonomikai, vengiant politinių derybų, Antrojo pasaulinio karo pasekmių likvidavimo ir Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo. Deja, elgiamasi kitaip. TSR Sąjungos pareigūnai atsisako garantuoti savo sutarčių įvykdymą dėl išteklių ir prekių pardavimo Lietuvai jau nuo 1990 m. spalio mėnesio. Tęsiama bankų ir diplomatinė blokada, vakarinių Lietuvos sienų uzurpacija, ginkluotas kišimasis į civilinius reikalus, terorizuojami jaunuoliai, atsisakantys tarnauti svetimoje kariuomenėje. Visaip stengiamasi destabilizuoti vidinę padėtį ne tik Lietuvoje ir ne vien Baltijos regione. TSR Sąjungos prezidentas 1990 m. balandžio 10 dieną Maskvoje komjaunimo suvažiavimo delegatams kalbėjo, jog neleistina kaitalioti sienų, nes tada „susirems visos tautos ir nacijos". Konservatyviosios TSRS jėgos kaip tik tą kursto, siųsdamos į Lietuvą Tarybų Sąjungos komunistų partijos aukštus pareigūnus, kad šie klaidintų pirmiausia kitataučius Lietuvos gyventojus. Tai ardomajai veiklai skiriama daug lėšų ir propagandos priemonių, rengiama nauja agresija. Kviečiame pasaulio tautas ir demokratines valstybes nelikti pasyviomis didėjančio pavojaus Baltijos šalims akivaizdoje.

Lietuvos Respublikos AT pirmininkas
V. Landsbergis

LIETUVOS IR SOVIETŲ SĄJUNGOS PASITARIMAI

Spalio 2 d. Maskvoje prasidėjo konsultacijos tarp Lietuvos ir Sovietų Sąjungos delegacijų.

Iš Lietuvos Aukščiausios Tarybos Informacijos biuro gauti pranešimai, kad dvi delegacijos tarėsi daugiau kaip dvi valandas. Po to delegacijos pietavo Kremliuje. Numatoma, kad po pietų pertraukos bus tęsiamos konsultacijos. AT informacijos biuras praneša, kad pirmos dienos konsultacijoms pasibaigus, Lietuvos atstovybėje Maskvoje įvyko spaudos konferencija.

Aukščiausios Tarybos patvirtintai Lietuvos delegacijai priklauso aštuoni asmenys: Vytautas Landsbergis (delegacijos vadovas), Kazimiera Prunskienė, Aleksandras Abišala, Pranas Kūris, Romualdas Ozolas, Algirdas Saudargas, Česlovas Stankevičius ir Emanuelis Zingeris. Užsienio reikalų ministras Saudargas konsultacijose nedalyvavo, nes šiuo metu su Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrais lankosi New Yorke su tikslu, kad Pabaltijos valstybėms Helsinkio konferencijos sudėtyje būtų suteiktos stebėtojų teisės.

Be aukščiau išvardintų asmenų, iš Lietuvos pusės konsultacijose taip pat dalyvavo Bronius Kuzmickas, derybų ruošos komiteto pirmininkas, ir Egidijus Bičkauskas, Lietuvos atstovas Maskvoje.

Sovietų delegacijai vadovauja premjeras Nikalojus Ryžkovas, TSRS delegacija beveik tris kartus didesnė negu Lietuvos. Joje atstovaujami Užsienio reikalų komitetas, Ginkluotosios pajėgos, KGB, Vidaus reikalų ministerija, Planavimo komitetas, Susisiekimo ministerija, Valstybinis bankas, Baltarusijos ministrų taryba ir kt.

Lietuvos valdžia pabrėžia, kad pasitarimai tarp Vilniaus ir Kremliaus, kurie prasidėjo šiandien nėra derybos, o tik konsultacijos apie derybas. Lietuvos nusistatymas yra, kad derybos prasidės tik po to kai abi pusės pasirašys protokolą, apibrėžiantį tas derybas. Lietuvos siūlomam protokole tvirtinama, kad derybos vyksta ne tarp Kremliaus ir sovietinės respublikos, o tarp dviejų suverenių šalių. *LIC*

1990 m. spalio 6 d. Wolverhamptone įvykusiame DBLS-gos Tarybos suvažiavime, Škotijos Lietuvių Klubo pirmininkas J. Bliūdžius įteikė 3000.00 svarų auką PAGALBOS LIETUVAI FONDUI *(ALF)*. Nuotraukoje: (iš kairės) **Škotijos Lietuvių Klubo pirmininkas J. Bliūdžius, DBLS-gos pirmininkas J. Alkis ir DBLS-gos Tarybos pirmininkas J. Levinskas.**

Nuotrauka: *ELR*

LIETUVOS VALSTYBĖS LABUI

PABALTIJOS RESPUBLIKOS NORI DALYVAUTI ESBK-JOJE

Lietuva, Latvija ir Estija ruošiasi vėl iškelti jų dalyvavimo Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje klausimą. Tuo tikslu trijų Pabaltijos respublikų užsienio reikalų ministrai lankėsi New Yorke, kur dvi dienas vyko visų Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoj priklausančių šalių užsienio reikalų ministrų pasitarimas viršūnių susitikimui lapkričio mėnesį Paryžiuje parengti.

Viršūnių susitikime buvo svarstomi saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos uždaviniai po šaltojo karo atsikuriančios naujos Europos vystymosi procese.

Trys Pabaltijos respublikos nori gauti stebėtojų statusą saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje ir prašo, kad šis klausimas būtų įrašytas į Paryžiaus viršūnių susitikimo darbotvarkę. Tuo tikslu Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienio reikalų ministrai susitiko su Europos kraštų, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Kanados delegacijomis, prašė jas paremti pabaltiečių pageidavimą gauti stebėtojų teisę Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje. Tuo reikalu Lietuva parengė memorandumą, kuris buvo išdalintas visom saugumo ir bendradarbiavimo konferencijos delegacijom. Kitas memorandumas buvo įteiktas Pabaltijos Tarybos vardu. Šiaurės Europos kraštų delegacijos pastaruoju laiku parėmė pabaltiečių prašymą gauti stebėtojų teisę, taip pat Pabaltijos respublikų pastangas atkurti visišką nepriklausomybę. Amerikos valstybės departamento atstovas išreiškė įsitikinimą, kad Pabaltijos kraštų dalyvavimas Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje buvo svarstomas spalio 1 ir 2 dienomis New Yorke vykusiame užsienio reikalų ministrų pasitarime.

VAT.R.

LIETUVOS INFORMACIJOS CENTRAS DANIJOJE

Danijos užsienio reikalų ministras New Yorke pranešė, jog Danija leidžia Lietuvai įsteigti informacijos centrą Kopenhagoje.

VLIKo *ELTA*

DANIJA REMIA PABALTIJOS RESPUBLIKAS

Danijos užsienio reikalų ministras Ellemann-Jensen, kalbėdamas Jungtinių Tautų Organizacijos generalinėje asamblėjos posėdyje New Yorke, pasakė, kad Danija remia trijų Pabaltijos respublikų pastangas atkurti prarastąją nepriklausomybę. Ministras priminė, kad 1921-ais metais Danija pripažino Estiją, Latviją ir Lietuvą kaip nepriklausomas valstybes ir laiko neteisėtu jų įsijungimą į Sovietų Sąjungą 1940-ais metais. Mes tikimės, pasakė Danijos užsienio reikalų ministras, kad netrukus Estijai, Latvijai ir Lietuvai bus sudaryta galimybė pilnomis teisėmis dalyvauti tarptautinio bendradarbiavimo vyksme. Ministras pripažino, kad Pabaltijo respublikų derybose su Maskva turės būti išspręsti sudėtingi klausimai, išreiškė viltį, kad suinteresuotosios šalys susipratimo ir geros valios dvasia imsis šio uždavinio.

BRIUSELYJE ATIDARYTAS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ BIURAS

Rugsėjo 27 d. Briuselyje atidarytas Pabaltijo kraštų krikščionių demokratų informacijos biuras. Iškilmingame atidaryme dalyvavo Europos Parlamento frakcijos pirmininkas dr. Egon Klepsch, tarptautinės ir vietinės spaudos atstovai, Krikščionių Demokratų Internacionalo generalinis sekretorius Andre Louis, Europos Krikščionių Demokratų Unijos generalinis sekretorius ir Europejinio Sąjūdžio vicepirmininkas Thomas Jansen bei kiti. Iš lietuvių dalyvavo Egidijus Klumbys — Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos pirmininkas, Adolfas Venskus — Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos vicepirmininkas ir Belgijos lietuviai.

Prieš informacijos biuro atidarymą įvyko spaudos konferencija, kurią suorganizavo Europos Parlamento Krikščionių Demokratų frakcijos delegacija, kuri rugsėjo 22-23 d. lankėsi Lietuvoje.

Informacijos biuras, suorganizuotas ir bus materialiai remiamas Krikščionių Demokratų Internacionalo ir Belgijos Krikščionių Demokratų (flamandų) Partijos.

VLIKo *ELTA*

ISLANDIJOS MINISTRAS REMIA PABALTIJOS VALSTYBES

Islandijos užsienio reikalų ministras Hanniballson ryžtingai pasisakė už trijų Pabaltijo kraštų nepriklausomybę, pažymėjo, kad Islandija remia tų kraštų dalyvavimą Paryžiuje įvyksiančioje Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencijoje. Rugsėjo 24 d. kalbėdamas Jungtinių Tautų Organizacijos generalinės asamblėjos posėdyje, Islandijos užsienio reikalų ministras pasakė, kad pasaulis neprivalo užmerkti akių prieš dar užsilikusias Antrojo pasaulinio karo pasekmes, taip pat prieš jėgas užsispyrusiai besipriešinančias vykstančiai pertvarkai. Islandijos ministras priminė, kad trys Pabaltijos respublikos buvo nepriklausomos valstybės, kaip tokias jas pripažino visa tarptautinė bendruomenė. Jų teisinės padėties nepakeitė nei karinė okupacija, nei įjungimas į Sovietų Sąjungą. Islandijos užsienio reikalų ministro įsitikinimu, Pabaltijo kraštų problemos negalima išspręsti kitu būdu, kaip pripažįstant jų teisę į nepriklausomybę. Ministras išreiškė viltį, kad Pabaltijos kraštų derybomis su Sovietų Sąjungos vyriausybe bus atstatyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybė.

SUTEIKĖ POLITINĘ GLOBĄ

Vakarus pasiekė žinia, kad Lietuvos vyriausybė suteikė politinę globą jaunam rusų kareiviui. Jos pasiprašė aštuoniolikmetis Sergej Muzyčyk, kuris rugsėjo 17-tą dieną pabėgo iš Lietuvos teritorijoje dislokuoto sovietinės kariuomenės dalinio. Jaunasis raudonarmietis ryžosi pabėgti iš dalinio, nes, pasak jo, gyvenimo sąlygos sovietų kariuomenėje yra nepakenčiamos. Su kareiviais nežmoniškai elgiamasi, jie ciniškai kankinami ir visaip pažeminami. Bėglys net nedrįso papasakoti sovietų karinėje tarnyboje asmeniškai patirtų baisių išgyvenimų, pasakė, kad jei lietuviai jį sugrąžins į dalinį, jis nusižudys. Sovietų karinė vadovybė Lietuvoje pareikalavo, kad jaunasis raudonarmietis būtų sugrąžintas, bet Lietuvos gynybos departamentas reikalavimą atmetė.

Užsienio spaudos agentūros rašo, kad Lietuvos vyriausybės politinės globos pasiprašiusio ruso kareivio klausimas gali sukelti sunkumų Lietuvos valdžiai, jos santykiuose su Maskva.

LIETUVOJE

Pamoka deputatams

Rugsėjo 18 dieną Aukščiausios Tarybos posėdyje apsilankė VLIKo pirmininkas dr. Kazys Bobelis. Svečias kvietė visus deputatus susikaupti, išvien dirbti. „Praeitį palikime istorijai" — sakė dr. K. Bobelis, ragindamas pamiršti bent kokius politinius nesutarimus. Lietuvai reikalingi geri įstatymai. Deputatų pareiga kiekvieną minutę panaudoti kuo kūrybingiau.

Pasikalbėjime su „Atgimimo" korespondente (IX.19-26), dr. K. Bobelis paaiškino VLIKo nusistatymą LKP atžvilgiu. Jis pasakė: „Jeigu siekiame pažangos, turime taikytis prie naujų sąlygų. Tie, su kuriais kalbuosi dabar (neseniai kalbėjosi su A. Brazausku), negali atsakyti už tai, kas įvyko prieš 50 metų. Reikia ieškoti, kas mus jungia. ... Kodėl gi tam tikromis sąlygomis negalime bendradarbiauti ir su LKP? Dėrėtis turime visi, o jau tauta pati nuspręs, kas geriausiai gali jai atstovauti. Kai komunistai (dabartiniai ar buvę) lankėsi Vakarų pasaulyje, svetimtaučiai jų pareiškimus traktavo pozityviai".

— Man labai skaudu, kad Amerikos spaudoje pasirodo straipsnių tokiais pavadinimais, kaip „Vidinė kova skaldo Lietuvos parlamentą". Visos intrigos iškeliamos viešumon. Nežinau, kas inspiruoja tuos dalykus, bet tarptautinėje plotmėje jie labai kenkia Lietuvos bylai, — pasakė K. Bobelis.

Brazausko vizitas Rygoje

Rugsėjo 15 d. savarankiškos LKP lyderis Algirdas Brazauskas dalyvavo Latvijos nepriklausomos komunistų partijos, nuo dabar pasivadinusios „Latvijos demokratine darbo partija", suvažiavime. Sveikindamas kaimyninės tautos bendraminčius, A. Brazauskas tarp kitko pasakė: „... mūsų partija siekia mažinti politinę bei socialinę įtampą, bendradarbiauja su visomis nepriklausomybei ir demokratijai ištikimomis politinėmis jėgomis, pasisako už nacionalinę santarvę". Plojimais buvo sutiktas A. Brazausko pareiškimas, kad niekas nesutrukdys įtvirtinti Lietuvos nepriklausomybę, kad lietuvių tauta ištvers visas negandas, sunkumus ir bus laisva!

Paminklų sargyba

Aplink Lenino paminklą Vilniuje, rūsčiais veidais žingsniuoja automatais ginkluoti sovietų kareiviai, o netoliese, po alyvų krūmais, stovi užsimaskavęs šarvuotis.

Tuo pat laiku prie Vilniaus savivaldybės rūmų susirinkusi minia stebi nuimamą Antano Sniečkaus memorialinę lentą, tvirtai prikaltą prie mūro. Pasigirdus kalto dūžiams, žmonės ploja. Toliau stovėjusi pagyvenusi moteris, atsidususi sako: „Sniečkus pasirašinėjo tremiamų į Sibirą sąrašus".

Derybos Maskvoje

Spalio 2 dieną deryboms su TSRS vyriausybe atvyko Lietuvos respublikos delegacija su AT pirmininku V. Landsbergiu ir ministre pirmininke K. Prunskiene priešakyje.

Jau rugsėjo 20 d. Lietuvos ministrė pirmininkė K. Prunskienė lankėsi Maskvoje, kur susitiko su TSRS prezidentinės tarybos nariais J. Jakovlevu ir J. Primakovu. Tada beveik keturias valandas trukusiuose pokalbiuose dalyvavo vicepremjeras R. Ozolas ir Lietuvos nuolatinis atstovas Maskvoje E. Bičkauskas.

Rugsėjo 20 d. Lietuvos atstovybėje Maskvoje ministrė pieminininkė K. Prunskienė priėmė JAV ambasadorių J. Matlocką, su kuriuo turėjo pusantros valandos trukusį pasikeitimą nuomonėmis.

Naujas Sąjūdžio pirmininkas

Rugsėjo 18 dieną įvyko Lietuvos Sąjūdžio tarybos posėdis. Tarybos pirmininku buvo išrinktas Juozas Tumelis.

Liuteronų Šventė Lietuvoje

(Pradžia 38 nr.)

Netrukome pravažiuoti dar 30 kilometrų ir prieš akis gražuolė Nida. Ant kalno, miestelio centre, puikuojasi liuteronų bažnyčia, statyta praėjusiame amžiuje. Jos statytojas Gustavas Echternachas ilsisi šalia esančiose senosiose Kuršių kapinėse. Bažnyčioje dar gyva liuteroniška dvasia. Nenužudė jos nei „stacijos" ant sienų, nei klausyklos pasieniuose. (Bažnyčia pernai atiduota Nidos katalikams). Apie mažą altorėlį, kurio, kaip vėliau sužinojau, negali pakęsti iš Klaipėdos atvykstantis katalikų kunigas Burneikis, — altorius, pasak jo, perdaug liuteroniško stiliaus (!) — triūsė baltu „klapčiuko" rūbu apsivilkęs jaunuolis ir moteris. Priėjusi palabinau, "Garbė Jėzui Kristui!" — piktai atšovė moteriškė. „O kada liuteronų pamaldos?" Būsimasis kunigas neatsigręždamas kažką burbtelėjo. Tą rugpjūčio šeštadienį (vėliau čia su šeima atvažiavau ilsėtis), kai vyko liuteronų pamaldos, į bažnyčią suėjo daugiau negu 20 žmonių. Širdis apsidžiaugė išvydus du jaunus inteligentiškus vyrus. Vienas vargonininkas, kitas varpininkas, — tuoj paaiškino moterys. Sužinojusios, kad Lietuvos liuteronų bažnyčią atstovauju Sąjūdžio Seime, moterys ėmė pasakoti ir guostis, kodėl paskubėta stiduoti bažnyčią, dabar bus daug sunkiau atgal sugrąžinti. Atvažiuoja nemažai užsienio turistų, visi aukoja bažnyčiai, naujai atsikūrusi parapija pajėgtų ją išlaikyti. Jaunasis vargonininkas prasėdėjo tada prie užrakintų vargonų, pamaldos vyko be muzikos, — katalikai nedavė raktų nuo vargonų. Ar sekantį kartą šis mielas jaunuolis beateis? Katalikai kėsinasi ir į ją. Pastatas dar tvirtas, dviejų aukštų. Antrame aukšte galima būtų įrengti poilsio kambarius, čia, šiame rojaus kampelyje, ir menkas būstas kainuoja didelį pinigą. „Mes, Vokietijos liuteronai, atvažiuotume čia ilsėtis" — šeimininkiškai dėsto Bernardas, — „Nidoje gražiau kaip Turkijoje ar Graikijoje", — antrina vyrui kunigė. — „Ir parapijai būtų finansinė parama".

Greičiau prie Baltijos. Nepaisydamos juodos vėliavos įspėjančios, kad maudytis pavojinga, su Tamara puolame į žalsvas bangas. Kelionės nuovargio ir neigiamų emocijų kaip nebūta. Vėl gamtos ir dvasios harmonija.

Pusdienis Palangoje. Šmitai neatsidžiaugia vėsiu vandeniu ir auksiniu Palangos smėliu. Vaikščiojam po parką, fotografuojamės ir kalbam, kalbam... Tamara patenkinta, kad ir liuteroniška dvasia Lietuvoje kyla, kad jau matyti pirmieji nors ir silpni demokratijos daigeliai, kad į Konsistoriją išrinkta nemažai inteligentų, kad jauni nori studijuoti teologiją. Tačiau yra problemų. Neseniai Respublikos Parlamentas priėmė „Katalikų bažnyčios padėties restitucijos" aktą. Vilniaus parapijos iniciatyva parašytas pareiškimas Aukščiausios Tarybos pirmininkui, kuriame nesutinkame, jog prioritetas būtų suteiktas vienai konfesijai. Evangeliškoji bažnyčia turėtų būti lygiavertė. O kiek bažnyčių reikia atgauti, restauruoti. Tam reikia daug fizinių ir dvasinių jėgų, o mūsų liuteronų, Lietuvoje tik apie 35 tūkstančius. Štai kodėl mes turime būti vieningi, dori, šviesūs ir dvsingi. Tada ir stiprūs būsime.

Vakare grįžtame atgal į Klaipėdą, kur svečius priima lietuvininnkų bendrijos „Mažoji Lietuva" aktyvas. Vėl planai, idėjos, problemos ir visur geranoriškumas.

Jau penktadienis. Kunigas K. Moras, pripylęs kelionei benzino, parodo šiaurės kryptimi, link Latvijos. Pravažiuojame Kretingą, Karteną, Salantus, sustojame Mosėdyje, ten originalus akmenų muziejus. Čia pat, visai Latvijos pasienyje, Skuodas. Tamarai tai brangus pavadinimas. Netoli Skuodo, Šarkės dvare gyveno jos seneliai Štrausai, gimė ir jaunystę praleido mama. Ant Luobės upelio kranto senoji dvarvietė. Šulinyje vanduo stovintis, negeriamas. Namas nudegęs, likę tik platūs cementiniai laiptai. Tamara nufotografuoja; mama turėtų atpažinti, juk daug kartų jais lipo. „Žiūrėkite, obelys dar gyvos, pilnos obuolių! Čia juk mano sodas!" Iš tikrųjų, ir skubam prisiskinti skanių alyvinių obuolių.

Toliau važiuojam tylėdami. Valgom Skuode pirktą sūrį su kmynais, graužiam obuolius, Šiauliai dar toli. Tik pavakary užkopiam į Kryžių kalną. Šimtai ir tūkstančiai kryžių, kryželių aplaistytų krauju ir ašaromis, keistai jie atrodė gęstančios saulės gaisruose.

Tauragėje lengviau atsikvepiam. „Pagaliau namie" — sako Tamara. Kas tai, atavizmas, protėvių šauksmas, ar savų ištakų pajautimas? Įsikuriam mano sesers Marytės ir jos vyro Petro Bakšų namuose, valgom bulvinius blynus, šaltibarščius, ir vėl kalbam, diskutuojam, svajojam. O sekančią dieną ekskursijai po Tilžę vadovauja Bakšai. Gatvėse ieškome lietuviškos dvasios. Vydūno namas. „Čia 1933-1944 gyveno Vydūnas" — lietuviškai ir rusiškai. Ir viskas. Name konditorijos parduotuvė, užeiname, — nei vieno pyragaičio, tik rusaitė pardavėja. Ragainėje surandame bažnyčią, kur kunigavo M. Mažvydas. Dabar čia baldų parduotuvė, šventoriuje, kur būta kapinių, — asfaltas. Grįždami neaplenkiame Rambyno kalno. Kokia palaima! Kaip ilsisi siela, žiūrint nuo kalno į Nemuną! Skirtingi du kalnai: vakarykštis Kryžių, gūdus ir liūdnas, ir sielai ramybę teikiantis žilasis senelis Rambynas.

Parapijų lankymas tęsiasi. Rugpjūčio 5 dieną pamaldos su konfirmacija Žvyrių parapijoje Skirsnemunės bažnyčioje. Tautiniai kaspinai, ąžuolo lapų vainikais apipintas altorius. Čia šeimininkauja kunigas J. Okas. Kunigė Tamara kreipiasi į konfirmantus, šį kartą jos pamokslas apie meilę. „Mylėkite vieni kitus", — nuskamba kaip prisakymas. Po pietų kapų šventės Sakalinėje metu vėl mūsų svečiai kunigai Šmitienė ir Dumpys sako pamokslą, visur jie laukiami ir mieli svečiai. Vėl naujos pažintys, sveikinimai.

Ką gi, liko jau nedaug, Kaunas, Trakai, Vilnius, iš ten — atgal į Vakarus. Netruko pralėkti trys savaitės. Pilnos galvos įspūdžių, pilni krepšiai suvenyrų, tačiau svarbiausiai tai, kad širdyje — dalelė Lietuvos.

„Tamara, kodėl pasirinkai kunigės kelią?"

„Aš jo nesirinkau. Mane prie altoriaus atvedė Šventoji Dvasia", — ramiai atsako kunigė.

Atsisveikiname. Šypsenos, bučiniai, pažadai, ašaros...

Geros kloties ir Dievo palaimos Tau, Kunige Tamara!

Kristina Ivanauskienė

MIRĖ ALBERTO MORAVIA

Rugsėjo 26 d. nuo kraujo išsiliejimo smegenyse Romoje staiga mirė žymusis italų rašytojas Alberto Moravia. Buvo sulaukęs 82-jų metų amžiaus. Yra parašęs daugiau negu 50 romanų, apsakymų, buvo literatūros kritikas, žurnalistas. Romanai „Čiočarė", „Panieka", apsakymų rinkinys „Romos Apsakymai", kai kurie kiti Moravijos veikalai yra išversti į lietuvių kalbą.

NAUJOS NIDOS KNYGOS

1989 metų pabaigoje Nidos Knygų Klubas išleido Australijos lietuvių rašytojų knygas: Vinco Kazoko pomirtinį poezijos rinkinį ir Avos Saudargienės australiškas apysakas „Anapus horizonto".

V. Kazoko knyga — intelektualinė poezija apie žmogiškąją būtį, apie gyvenimą ir mirtį, apie žmogaus buvimo realybę laike ir transcendencijoje, apie kūrybą, draugystę, žemę ir tautą.

A. Saudargienė šį kartą savo knyga „Anapus horizonto" kažkaip įdomiai pralenkė pati save, aprašydama lietuvius Australijoje ir pačią Australiją, kokią mes dalinai pažįstame. Nors autorės pasakojamos istorijos ir vadinamos apysakomis, bet šią knygą visai tisėtai galėtume sakyti esančią novelių romanu. Vyriausias jų veikėjas yra Australijos kontinentas su paslaptinga egzotiška gamta, autechtonų kultūra, jų tikėjimo legendomis, sena ir nauja istorija, neapžvelgiamomis platybėmis, dykumomis ir miestais, kuriuose blaškosi, lyg vėjo nešiojami lapai, pirmosios ir antrosios lietuvių ateivių kartos žmonės, ieškodami svetimame kontinente sau pasaulyje tikrosios savo vietos.

„Mūsų Pastogė" Nr. 27, 1990.VII.9

REQUIEM KANKINIAMS

Prieš metus, rugsėjo 4 d. — Vilniaus arkikatedra-bazilika iškilmingai sutiko lietuvių tremtinių, buvusių Štuthofo koncentracijos stovyklos kalinių Alfonso Lipniūno ir inžinieriaus Antano Šapalo palaikus. Tarp šių nedidelių karstelių prigludo dar mažesnė dėžutė su simboliškais Lietuvos kariuomenės generolo J. Juodišiaus palaikais — sauja žemės iš palaidojimo vietos.

Po gedulingų šventų Mišių buvusių kalinių palaikai pasuko į Panevėžį, Prienus ir į Vilnių. Jas lydėjo šimtai žmonių su giesmėmis ir „Leiskit į Tėvynę, leiskit pas savus..."

Šiemet vėlei prie mūsų arkikatedrų ir bažnyčių rikiavosi sutinkančių ir išlydinčių minios.

Prelatas Kazimieras Vasiliauskas savo laiške rašo: Abizėje aplankėme generolo Juodišiaus, prof. Karsavino, Anos Achmatovos vyro kapus. Labai skaudu, kad jau daugelis kapų dingę krūmuose, apželę piktžolėmis. Čionai — jų tūkstančiai. Į namus tesugrįš tiktai dalelė. Karstų iškilmingas pervežimas vietiniams gyventojams palieką gilų įspūdį. Tik dabar jie suvokia paprastų paprasčiausią tiesą, atranda lyg kokią Ameriką: kad čia jų būta tūkstančiai, kad jie buvo nekalti, kad jie turėjo savo tėvynę, savo vaikus, namus, kad jie buvo verti meilės ir užuojautos ir pagarbos...

Kaip kaleidoskopas, kaip filmas sumirgėjo mano jaunystės ir kančios, vargo ir išmėginimų nusagstytas Komi kampelis, kuris taip nori laisvės, nori gyventi, nori prisikelti, kaip mes, kaip kitos Baltijos šalies tautos. Jau vaikštau Vilniaus gatvėmis, o akyse vis regiu apžėlusius kapų kauburius, aukštaūges varnalėšas ir mūsų Lietuvos daugelio vaikų likimo skaudžius pėdsakus, kurie neišdils tol kol mūsų kartos bus gyvas bent vienas žmogus.

Vienose Intos kapinėse lietuviai pastatė paminklą čionai žuvusiems kankiniams. Paminkle iškaltas Rūpintojėlis. Ir taip — nublokštas tūkstančius kilometrų, dienąnakt Jis dabar rymo tenai, su liūdesiu ir skausmu žvelgdamas į tas skurdžias platybes, išmėtytus įvairių tautybių vaikų kapų gūbrius. Taigoje jis saugo paliktą skausmą, palaidotas jaunystės dienas, begalinius kapinynus ir nykumą. Kiek čia vargo išvargta, kiek čia sopulių patirta, kiek čia atodūsių ši gūdi nebylė tundra prisiklausė, kiek čia Nemuno šalies vaikai turėjo iškentėti už ištikimybę tikėjimui, savo tradicijoms, už savo Tėvynę ir keliems dešimtmečiams palaidotą laisvę...

Mūsų viešnagės metu čia buvo atidengtas paminklas Intos miesto — Stalino aukoms. Miesto valdžios buvau pakviestas tą paminklą atidengti ir pašventinti. Paminklas stovi miesto viduryje, kur kadaise irgi buvo laidojami kaliniai. Kaip nuostabiai iš pagrindų pasikeitė šis miestas — kalinys, buvęs užguitas, beteisis, dabar stovi iškilmėse, šlaksto svęstu vandeniu, kurio tiek metų čia nematė, žmonės šlaksto kančios ir vargo simbolį — aukoms paminklą. Dabar, kai Komi tiesia ranką į laisvę ir nori atsiskirti nuo Rusijos, tiesiog stebina ir nepaprastas džiaugsmas užlieja širdį, kai matai ir girdi tokius didžius pasikeitimus Komi respublikoje. Juk, regis, dar taip neseniai, menu, buvome čia sutikti 1950 metais: kareiviai su šautuvais, neišpasakytais keiksmais, su piktais šunimis. Jie mus, pavedėję kokį kilometrą, susodino ant purvino kelio, kad iš karto suprastume, kad esame niekis, kad esame išvežti į vergiją, pasmerkimą, žūtį...

Žurnalistė Aldona Kudžmaitė aprašo gydytojo Stanislovo Molio laidotuves: ... Žalia veja pasidengusių Vilniaus miesto Karveliškių kapinių pakraštys. Prie kątik iškastos duobės, lietuviška vėliava perjuosta medinė dėžutė. Aplink duobę, su degančiomis žvakėmis, su gėlių puokštėmis rankose, būrelis žmonių. Laidojamas ne eilinis žmogus. Laidojami vakar iš tolimos Intos parvežti 1955 metais mirusio politinio kalinio gydytojo Stanislovo Molio palaikai.

Apie šiurpias kalinių dienas Šiaurės sniegynuose pasakoja ilgametis politinis kalinys Viktoras Petkus. Savo brolio, Intos lagerio kalinio Jono vardu už suteiktą meilę nelaimingiesiems gydytojui dėkoja žurnalistė Aldona Kudžmaitė. Pirmąsias gydytojo S. Molio laidotuves Intoje prisimena buvusi tremtinė Janina Trakimienė. Kalba Vilniaus arkikatedros-bazilikos klebonas Kazimieras Vasiliauskas, kaip tik dalyvavęs ekspedicijoje ir, greta kitų kalinių, parvežęs ir gydytojo Stanislovo Molio palaikus. Intos lageriuose, sako jis, gydytojas Molis buvo vienas iš pačių skaisčiausių lietuviškų švyturių. Jis buvo ne tik gydytojas — svarbiausia, jis buvo žmogus. Kiekvienas kalinys su juo pakalbėjęs grįždavo nušvitęs, nes žinojo, kad kuo galės, gydytojas jam padės.

Ne, niekada mes, Inkatos lagerio kaliniai, gydytojui Moliui neatsidėkosime. Smagu tik tiek, kad po kelių dešimčių metų atsirado rankos ir širdys, kurios iš apleistų Intos kapų iškasė jo kaulelius, parvežė į Lietuvą. Kad išsipildė velionio troškimas būti palaidotam tėvynėje.

Mirties nebijo, sakė monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, kurio gyvenimas daug vertas. Velionis Stanislovas galėjo mirties nebijoti: kaip ant kokio aukuro, savo gyvenimą jis atidavė nelaimingiesiems. Ten, Intoje, jis buvo visų mūsų, vargdienėlių, užtarėjas. Tegul iš ten, iš Anapus, jis taip pat bus mūsų ir visos mūsų tėvynės užtarėjas.

Byra ant dėžutės su palaikais pirmieji žemės grumstai. Naujai iškilęs kauburėlis pražysta gėlėmis, žvakių šviesa. Kapinėse suskamba „Viešpaties angelas", „Marija, Marija". Iš susirinkusių širdžių veržiasi „Lietuva, tėvyne mūsų!" Dar skaisčiau suspindi vidurdienio saulė. Ir paliekame ramiai ilsėtis į tėvynę sugrįžusį gydytoją, prašydami Aukščiausiojo jam amžinos ramybės.

Vilnius, 1990 m. rugpjūtis...

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

GERBIAMI IR MYLIMI LIETUVIAI

Nuoširdus ačiū jums už „Europos Lietuvį". Jūsų išsiųstus laikraščius 1990 m. gegužės 15 d. ir 1990 rugpjūčio 9 d. gavau abu vokus vienu kartu, t.y. 1990 m. rugsėjo 12 d. ir abu atplėštus. Pas mus tai ne naujiena. Turbūt niekur pasaulyje, o tik Sovietų Sąjungoje taip dirba pašto tarnybos.

Įdomu ir malonu skaityti „Europos Lietuvį". Geros kokybės popierius, gražios nuotraukos.

Kiek žinau, Lietuvoje daug kas gauna jūsų laikraštį. Ir vis dėlto man neramu, kad aš niekuo iki šiol jums negaliu atsilyginti. Gal tikrai kuo galiu prisidėti?

Lauksiu jus man parašant. O dabar dar kartą nuoširdžiausiai tariu ačiū už „Europos Lietuvį". Telaimina Dievas jūsų gerus darbus ir jūsų šeimas

Valė Karlienė, Panevėžys

Visiems „Europos Lietuvio" skaitytojams Lietuvoje pranešu, kad šiuo metu Vilniuje lankosi vienas iš „Europos Lietuvio" leidėjų, direktorius K. Tamošiūnas. Jis tarsis su „Šiaurės Atėnų" Spaudos Bendrija „Europos Lietuvio" leidybos reikalais Vilniuje. Manau, kad greitai ten pat bus atidaryta sąskaita „Europos Lietuvio" naudai, o tada visi skaitytojai, norintieji atsilyginti, galės tai padaryti. Galvojame prašyti net 15 rublių. Bet apie tai parašysiu vėliau. O dabar — kantrybės ir malonaus skaitymo. — ***Redaktorius.***

FONDAS VAIKAMS

(British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania).

Mūsų bendradarbiavimas su Tėvyne, dar vakar saulės užtėmimui lygus, šiandien, ačiū Dievui, jau yra tapęs realybe. Skubame, kaip kas sumanydami, dalintis ne vien ašaromis ir skausmu, bet konkrečiai, tiesdami vieni kitiems pagalbos ranką. Tokioje atmosferoje, mano manymu, įsisteigė gan daug fondų. Į jų „lėkštes" dedame visi, kas kiek išgalim. Kiek kišenė ir širdis pritaria.

Savaime aišku, jog vieniems labiau prie širdies tas fondas, o kitiems — anas. Norėčiau šiuo sykiu porą žodžių apie Londone veikiantį fondą, kurio tikslas yra padėti Lietuvos vaikams, ypačiai tiems, kurie dėl ligos ar kitų gyvenimo negandų yra atsidūręs pabrėžtinai sunkioje padėtyje.

Daug šauklių žodžiu, raštu ir širdim apeliuoja į mūsų sąžines vis primindami, kad mūsų ateitis — tai mūsų jaunimas. Visi pritariame ir keliame rankas ir emocijas į dangų. Mes nenustosim tikėt jaunimu. Bet vėl kyla klausimas — kas gi tas jaunimas? Iš kokių dangaus mėlynių jis iškrito? O jie — tai vakar dienos vaikai, visų prėjusių dienų vaikai. Investuodami į savo jaunimą, mes statome sąlygas ne vien jiems, bet ir sau: mes tikime ir sakome — tebūnie jis doras, gabus, drąsus, tautiniai susipratęs, fiziniai sveikas.

O specialistai įtikinančiai sako, jog žmogaus pasaulis (pirmieji ir patys stipriausi polinkiai ir posūkiai) jau susiformuoja anksti, dar vaikystėj. Net fizinė žmogaus sveikata remiasi į vaikystės metus. Neperseniausiai teko skaityti medicinos žurnale eilutes: remiantis statistika, rimtomis širdies ligomis 4 ar net 5 kartus daugiau suserga tų žmonių, kurių vaikystė buvo praleista vargingose sąlygose. Ir visa eibė kitų ligų ir ligelių, ypač psichiniai sutrikimai, esą skurdo ir nedateklių paseka iš vaikystės dienų. Taigi, besisielojant jaunimu, nevalia pamiršti jo gyvybinės šaknies — vaikystės. Nevalia užrakinti šulinių.

Tepadeda Dievas visiems, visiems, kurie dirba iš peties ir širdies Tėvynei, bet tegu atitenka ypatingas dėmesys tiems, kurie pasišventusiai darbuojasi Lietuvos vaikučių labui. Esminis jų tikslas — padėti ligoniams ir vargan patekusiems.

Dirba energingai, kartais net prasilenkdami su šio krašto įstatymais. Štai, S. Kasparas ragina *visas moteris* megzti ir siūti rūbelius Lietuvos vaikams. O ar neužsirūpins vyrai dėl tokios diskreminacijos? Jo išteisinimo vardan siūlyčiau eilę kitų būdų vyrams pilnai prisidėti prie Fondo rėmimo: pav., kiek bokalų alaus, tiek dešimtukų į Fondo kasą. Tas pats metodas tiktų ir rūkoriams. Žinokim, jog Fondas turi reguliariai pasipildyti, vaikų ligos ir šiaip jų problemos gi *neviendienės*.

Arba, kada susirenka šeimos ir draugai atšvęsti įvairias sukaktis, kodėl tuo metu ant stalo nepadėti lėkštės — Lietuvos vaikams! Taip prigytų naujos, kilnios tradicijos ir lengviau būtų „ant širdies" mums patiems.

Spalio 20 d. Sporto ir Socialinis klubas rengia „Labdaros vakarą". Neabejotina, kad rengėjai įdės daug darbo ir vilčių! Ne visiems bus įmanoma ten nuvykti, tačiau įdėti į voką „ant bilieto", sakyčiau, labai paprasta. Ir vėl graži proga paremti Lietuvos vaikučius — mūsų ateitį.

Elena Gaputytė

NORI SUSIRAŠINĖTI

Kreipiamės į jus su padėka už pastoviai mums siunčiamą „Europos Lietuvį". Visuomet su įdomumu perskaitome kiekvieną gautą laikraštį.

Taip pat prašome jus, kad padėtumėt mums susirašinėti su lietuviais Anglijoje. Mes galime rašyti ir anglų bei vokiečių kalbomis. Galbūt atsiras lietuvių kilmės arba vietinės kilmės asmenų, kurie norėtų su mumis susirašinėti. Laukiame atsakymo.

Edita ir Sigitas Grinčinaičiai
235731 Šilutės raj. Rusnė, Donelaičio 3-9, Lietuva.

KVIEČIA Į SVEČIUS

Leiskite nuoširdžiai padėkoti už laikraščius ir kalendorių, kuriuos jūs man atsiuntėte.

Visa šeima skaito „Europos Lietuvį" su dideliu susidomėjimu. Jame randame daug įdomaus ir nežinomo, tai yra to, ko nerašo mūsų laikraščiai. Labai patiko ir kalendorius, kurį pakabinau savo kambaryje.

Atsidėkodami norėtume pasikviesti į svečius maždaug 17 metų mergaitę, kuri nors truputį mokėtų lietuviškai ir norėtų aplankyti savo tėvų ar senelių žemę. Turime mašiną, galėsime pavėžioti po dominančias vietas. Jeigu tokia mergaitė atsirastų, būtinai parašykite. Labai lauksiu atsakymo.

Žana Karamyševa, 235308 Panevėžys, Aukštaičių 3-8, Lietuva.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Iš „E.L." skaitytojo S. Kastauto gautas šis pranešimas.

Jau seniai aš noriu pranešti jums apie mirusius lietuvius: Adomas Razma, Juozas Peškauskas, Antanas Gaydis, Juozas Videika ir Petras Klimavičius.

Atrodo, kad Stourbridge apylinkėje likau vienas.

ŽMONĖS IR ĮVYKIAI

Metinis DBLS-gos Tarybos suvažiavimas įvyko Wolverhamptone spalio 6 d. Jame Dalyvavo DBLS-gos Centro Valdybos nariai, DBLS-gos skyrių, politinių ir kultūrinių organizacijų bei sąjūdžių atstovai. Suvažiavime buvo svarstomi skautų ir jaunimo, „Europos Lietuvio", ryšių su Lietuva, Sodybos, lietuviškų organizacijų, įvairių fondų reikalai ir DBLS-gos Tarybos ateities uždaviniai.

Suvažiavimui buvo pristatytas naujasis DBLJS-gos pirmininkas Paul Markevičius ir Lietuvos Sąjūdžio atstovas Didžioje Britanijoje ir Airijoje Romas Kinka. „Europos Lietuvio" redaktorius Vl. Dargis pranešė, kad nuo 1991 m. sausio mėnesio, jeigu pavyks susitarti su Spaudos Bendrija Lietuvoje, „Europos Lietuvis" bus spausdinamas Vilniuje. Apie ryšius su Lietuva ir keliones pranešė pirmininkas J. Alkis. Buvusi Sodybos vedėja M. Zokienė pareiškė, kad ji buvo atleista iš vedėjos pareigų, ne dėl jos nesugebėjimo, bet dėl nesusipratimo ir nepalankiai susidėjusių sąlygų. P. Podvoiskis, atsakingasis už Sodybą direktorius, nurodė, kad jis vadovaudamasis ištikimybės bendrovei ir pelningumo principu kitaip pasielgti negalėjęs. Vl. Dargis nusiskundė, kad išrinktieji asmenys nebūdami specialistais LNB-vės skyrių vedėjams nepadeda, bet trukdo. Tokiai padėčiai esant, būtų produktingiau, patikėti skyrių veiklą jų vedėjams.

Nagrinėjant lietuviškų organizacijų ir lietuviškų fondų reikalus bei DBLS-gos Tarybos ateities uždavinius, paaiškėjo, kad Lietuvių Namų B-vės valdyba prieštarauja DBLS-gos valdybos kai kuriems nutarimams. Buvo perskaitytas A. Kuliuko, buvusio valdybų nario, atsistatydinimo laiškas, kuriame jis nurodęs, kad dėl asmeninių priežasčių iš valdybų pasitraukė, pridėjo, kad jo atsistatydinimą taip pat nulėmė nedraugiškas, bereikšmis ir kerštingas kai kurių valdybos narių elgesys. Nepasitenkinimą kai kuriais valdybos nariais pareiškė ir DBLS-gos Tarybos pirmininkas J. Levinskas. Jam buvo atimta teisė dalyvauti LNB-vės posėdžiuose. Finansų direktorius E. Šova nurodė, kad tai buvo teisėtas LNB-vės direktorių nutarimas. Suvažiavime net keli kalbėtojai teigė ir nurodinėjo DBLS-gos Tarybos reikalingumą ir naudą organizaciniame lietuviškame darbe. Atrodo, kad Taryba sutiko savo darbą tęsti, bent iki sekančio DBLS-gos suvažiavimo.

Vl. Dargis

DBLS-gos Tarybos prezidiumas: (iš kairės) **A. Podvoiskienė, G. Ivanauskienė, J. Levinskas (pirm.) ir J. Bliūdžius.**

Dalis DBLS-gos Tarybos suvažiavimo dalyvių: DBLS-gos Centro Valdybos ir skyrių, LNB-vės politinių bei kultūrinių organizacijų atstovai.

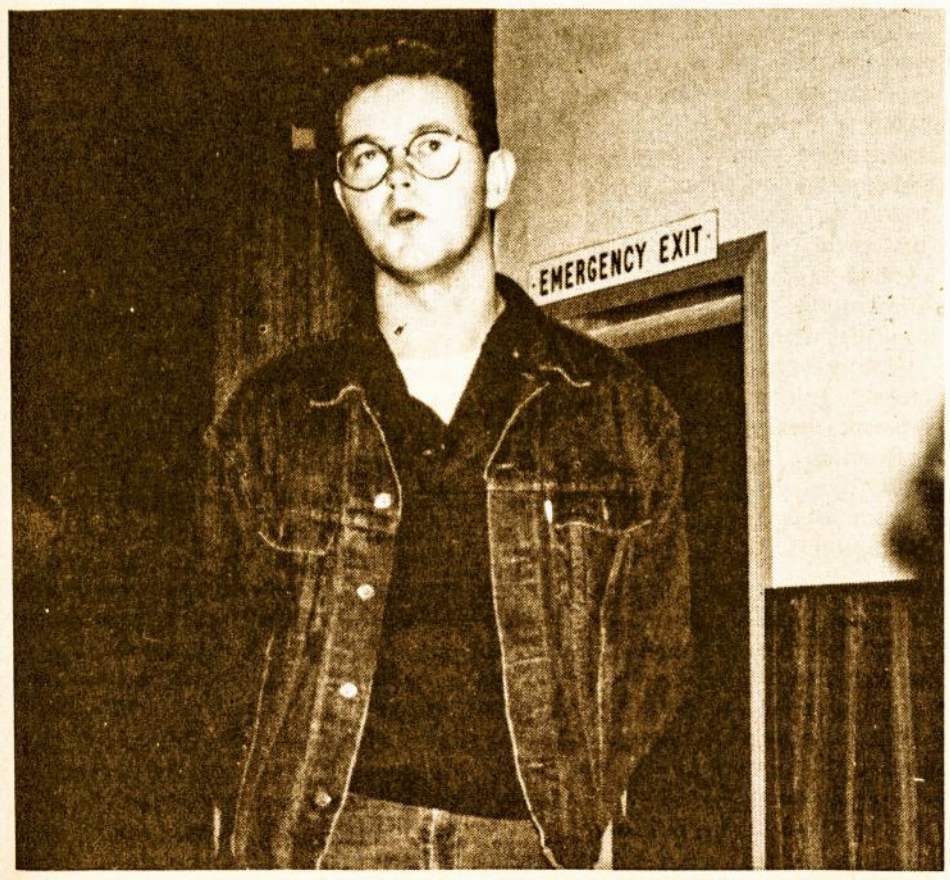

Naujasis DBLJS-gos pirmininkas Paul Markevičius. Visos nuotraukos: *ELR*

NEKROLOGAS

SU DR. INŽ. MIKU BAUBLIU ATSISVEIKINANT

Rugpjūčio 27 d. Stuttgarto lietuvių bendruomenė Steinhaldenfield kapinėse atsisveikino su dr. Miku Baubliu.

Dr. Baublys priklausė vyresniajai kartai, kuri išsimokslino Nepriklausomoje Lietuvoje ir dar spėjo iki nepriklausomybės praradimo duoti reikšmingą įnašą Lietuvos gyvenimui.

Gimęs 1907 m. rugsėjo 15 dieną, Mikas Baublys savo išsilavinimą gavo Lietuvoje. Studijas baigė Vytauto Didžiojo universitete, technikos fakultete. Ten įgijo gana retai suteikiamą daktaro-inžinieriaus laipsnį. Buvo priimtas mokslinio personalo nariu ir dėstė iki 1944 metų, kada su daugeliu kitų lietuvių išeivių pasitraukė į Vokietiją.

Pirmaisiais pokario metais dr. Baublys rūpinosi išeivių švietimu technikos srityje. Jo pastangomis įsteigti Aukštesnieji Technikos Kursai Nürtingene, vėliau perkelti į Achwäbisch Gmüd. Tuose kursuose nevienas jaunuolis įgijo vertingų žinių ir galėjo pasiruošti profesiniam darbui emigracijoje.

Gyvenimui Vokietijoje stabilizavusis, dr. Baublys sukūrė mašinų konstrukcijos bendrovę. Eilė patentų liudijo apie jo kaip technikos žinovo kompetenciją ir labai sėkmingą profesionalo-praktiko darbą. Sulaukęs 70 metų amžiaus, iš darbų pasitraukė. Kurį laiką padėjo savo sūnui dipl. inž. Sauliui įgyti praktiško patyrimo. Sūnus taip pat labai sėkmingai dirba toje pat srityje kaip ir tėvas, kaip konstruktorius ir kaip pramoninkas.

Dr. Baubliui visada buvo artimas visuomeninis gyvenimas ir lietuviškoji veikla. Jis buvo įsitikinęs ir angažuotas socialdemokratas. Vienas iš Labdaros Draugijos steigėjų. Eilę metų Stuttgarto lietuvių bendruomenės valdyboje arba revizijos komisijoje.

Dr. Baublys, sulaukęs beveik 83 metų amžiaus, išgyveno labai turiningą ir kūrybinį gyvenimą. Tuo didesnis nuostolis šeimai, tiems, kurie jį pažinojo ir visai lietuviškajai visuomenei.

n.k.

„KATALIKŲ PASAULIO" ATSTOVYBĖ

Nuo rugsėjo 10 d. D. Britanijos lietuviai gali užsiprenumeruoti Lietuvoje leidžiamą žurnalą „Katalikų Pasaulis", kuris išeina du kartus per mėnesį. Atstovybės adresas: „Katalikų Pasaulis", 21 The Oval, London E2 9DT.

Kaina: metams 16 svarų. Čekius rašyti: Marian Fathers.

Prenumeratos mokesčius ir užsakymus taip pat priims Nottinghame kun. dr. S. Matulis MIC, o Manchesterio apylinkėse — kan. V. Kamaitis.

„Katalikų Pasaulio" atstovybė kviečia visus, kurie domisis Lietuvos reikalais galimai greičiau užsiprenumeruoti šį žurnalą.

S.K.

ISPANIJOJE

PRADĖTI ŠVENTO IGNACO JUBILIEJINIAI METAI

Loyolos mieste, Ispanijoje, rugsėjo 27 d. buvo iškilmingai pradėti švento Ignaco jubiliejiniai metai. Jais yra atžymimos švento Ignaco gimimo penkių šimtų metų ir Jėzuitų vienuolijos įsteigimo 450-ies metų sukaktys. Jubiliejiniai metai tęsis iki liepos 31-os dienos. Prieš jų iškilmingą atidarymą, Loyolos mieste visą savaitę vyko pirmasis nuo Jėzuitų vienuolijos įsteigimo Jėzuitų provincijų viršininkų visuotinis suvažiavimas. Jame dalyvavo 99-ni jėzuitai, tarp kurių buvo 15-ka generalinės kurijos narių ir 84-ri provinciolai iš 52-jų pasaulio kraštų. Lietuviams jėzuitams suvažiavime atstovavo kun. Jonas Boruta iš Vilniaus ir kun. Antanas Saulaitis iš Jungtinių Amerikos Valstybių. Suvažiavimo dalyviai su Jėzuitų vienuolijos viršininku kunigu Kolvebach priešakyje, apžvelgė vienuolijos vidaus problemas, išklausė pranešimus apie padėtį įvairiose vienuolijos provincijose, svarstė bendresnes temas — religinę padėtį Europoje, pagalbą vargstantiesiems, jėzuitų uždavinius socialinės komunikacijos plotmėje, santykiuose su pasauliečiais.

ITALIJOJE

EUROPOS PRANCIŠKONŲ SIMPOZIUMAS ROMOJE

Pranciškonų Simpoziumas vyko Romoje, švento Antano kolegijoje, kuriame svarstoma Bažnyčios padėtis ir Evangelizacija Rytų Europoje. Atidarymo kalbą rugsėjo 24 d. pasakė Ordino generolas Tėvas John Vaughn, kuris pasveikino dalyvius ir kartu pasidžiaugė, kad dalyvauja broliai iš buvusių socialistinių kraštų. Simpoziumo dienotvarkė susidėjo iš dviejų paskaitų: ryte ir po pietų. Kiekvieną dieną ketvirtą valandą broliai pasiskirstė į nedideles grupes, kuriose vyko diskusijos, buvo svarstomi klausimai liečią bendrą pranciškonų veiklą šių dienų pasaulyje.

Pranešimą apie religinį gyvenimą Lietuvoje ir Sovietų Rusijoje skaitė Tėvas Sigitas Jurčys. Šis pranešimas buvo paruoštas kartu su pranciškonu iš Ukrainos.

Kiekvieną dieną darbas prasidėjo Brevijoriaus malda — baigiasi vakarine malda ir šventomis Mišiomis lotynų kalba. Rugsėjo 27 d. Vatikane visi simpoziumo dalyviai susitiko su Šventuoju Tėvu, Jonu Paulium II-ju. Popiežius nuoširdžiai visus pasveikino, priminė, kad švento Pranciškaus kelias būtinas Evangelizuojant šių dienų žmogų.

Baigiantis audiencijai šventas Tėvas visus palaimino.

ATVYKSTA KARDINOLAS VINCENTAS SLADKEVIČIUS

Rugsėjo 27 dieną Romos Fiumacino aerouostan atvyko Telšių vyskupas ir Klaipėdos prelatūros apaštalinis administratorius vyskupas Vaičius. Jis dalyvaus Romoje ateinančią savaitę prasidedančiame Pasaulio vyskupų Sinode. Spalio 4 d. Romoje buvo laukiamas Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Vincentas Sladkevičius. Pagal turimas informacijas, Lietuvos kardinolą kelionėje į Romą lydės jo pagelbininkas vyskupas Vladas Michelevičius.

PASAULIO VYSKUPŲ SINODAS

Rugsėjo 30 d. iškilmingomis Mišiomis švento Petro bazilikoje, popiežius Jonas Paulius II-sis atidarė Pasaulio vyskupų Sinodą, kuris užtruks visą spalio mėnesį. Sinodui yra parinkta tema „Kunigų parengimas dabartinėmis aplinkybėmis".

Sinode dalyvauja vyskupų konferencijų atstovai iš įvairių kraštų penkiuose pasaulio kontinentuose. Pirmą kartą į Sinodą atvyko vyskupai iš visų Centro bei Rytų Europos kraštų. Lietuvos vyskupų konferencijai Sinode atstovauja Telšių vyskupas Antanas Vaičius, kuris su kitais Sinodo nariais drauge su Popiežium koncelebravo Mišias švento Petro bazilikoje.

Kristus visus kviečia dirbti jo vynuogyne, kuris yra platus kaip pasaulis, kalbėjo popiežius Mišių metu tartame žodyje. Tačiau darbui Kristaus vynuogyne reikia gerai pasiruošti. Vyskupų Sinodas kaip tik ir yra sušauktas, kad nustatytų aiškias gaires kunigų parengimui. Popiežius kvietė visus melsti Visagalį Dievą, kad Kristaus vynuogynui niekad nepritrūktų uolių darbininkų.

ŠVEICARIJOJE

PAX ROMANA KONFERENCIJA

Rugsėjo 27 — spalio 1 dienomis Friburge, Šveicarijoje, vyko tarptautinio katalikų intelektualų sąjūdžio „Pax Romana" šeštoji konferencija. Jai yra parinkta tema: Krikščionys prieš besikeičiančias vertybes supasaulėjusioje pliuralistinėje visuomenėje. Pax Romana konferencijoje šiais metais dalyvaus nemažai atstovų iš Centro ir Rytų Europos kraštų. Konferencijos metu bus paminėta Friburgo katalikų universiteto įsteigimo šimto metų sukaktis. Į „Pax Romana" sąjūdį 1925-ais metais įsijungė ir lietuviai — Ateitininkų studentų sąjunga. Sovietam okupavus Lietuvą sąjūdžio veikla buvo nutraukta. Pokario metais į sąjūdį vėl įsijungę išeivijoje gyvenantys lietuviai katalikai intelektualai. Tikimasi, kad dabar susidarys sąlygos Lietuvoje atkurti „Pax Romana" sąjūdžio skyrių.

SPORTINIS GYVENIMAS

Vilniškė „Sportas" š.m. rugsėjo mėn. 1 d. rašo, kad rugpjūčio 30 d., ketvirtadienį, Tarptautinio olimpinio komiteto būstinėje Lozanoje jo prezidentas Chuanas Antonijas Samarančas priėmė Lietuvos, Latvijos ir Estijos Respublikų tautinių olimpinių komitetų pirmininkus Artūrą Poviliūną, Vilnį Baltinį ir Arnoldą Greną. Susitikime taip pat dalyvavo TSRS olimpinio komiteto pirmininkas Vitalijus Smirnovas. Lietuvos Respublikos delegacijoje buvo Lietuvos Respublikos Aukščiausios Tarybos pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka, olimpinis čempionas Arvydas Sabonis ir Lietuvos TOK spaudos atašė Roma Griniūtė-Grinbergienė.

Pabaltijo valstybių Tautinių olimpinių komitetų delegacijas prezidentas Chuanas Antonijas Samarančas priėmė labai maloniai. Jis pareiškė, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos Tautinių olimpinių komitetų teisės tuoj pat automatiškai bus atstatytos, kai tik šios valstybės išspręs savo politines problemas — įgys Nepriklausomybę.

Kad šiuo metu nenukentėtų Pabaltijos valstybių sportininkai, o ypač Lietuvos, kurie jau nedalyvauja Sovietų Sąjungos rengiamose varžybose, prezidentas pasiūlė ieškoti ir rasti įvairių sprendimų. Jis neprieštarautų, jei Lietuvos, Latvijos ir Estijos atletai dalyvautų olimpiadose, ne TSRS delegacijos sudėtyje.

Ponas Chuanas Antonijus Samarančas ne tik sutiko su pasiūlymu įsteigti komisiją, kuri rūpintųsi Pabaltijo šalių TOK atstatymo klausimais, bet po susitikimo ją jau ir sudarė. Šioje komisijoje yra atstovai iš Lenkijos, Švedijos, Senegalio ir kitų šalių.

Paskelbus Lietuvos nepriklausomybę Vilniaus „Žalgirio" futbolininkai, Vilniaus „Statybos", Kauno „Žalgirio" krepšininkai ir Vilniaus „Bangos" krepšininkės, rankininkai ir kt. sporto šakų sportininkai nedalyvauja Sov. Sąjungos pirmenybėse. Dalis krepšininkų išvyko į Lenkiją, Vengriją, JAV, Vokietiją; futbolininkai žaidžia Austrijoje, Izraelyje, Lenkijoje. Geriausi lietuviai krepšininkai taip pat atsisakė žaisti už Sovietų Sąjungą Europos ir Pasaulinėse pirmenybėse, tad visai teisingai vokiečių spauda, rašydama apie varžybas pažymėjo, kad Sovietų Sąjungos rinktinė be lietuvių žaidėjų neturi vilties laimėti meisterio vardą (one Litauer chancenlos, „Sueddeutsch Zeitung", 1990.VIII.16 d.). Taip ir buvo: Europos ir pasaulines pirmenybes laimėjo Jugoslavijos penketukas. Į simbolinę rinktinę nepateko ne vienas sovietinis žaidėjas, kai tuo tarpu anksčiau sąraše buvo matomi Marčiulionis, Sabonis, Kurtinaitis. Vokiečiai taip pat rašė, kad virš Sovietų Sąjungos krepšinio trenerio lietuvio Vlado Garasto kabo Damoklo kardas, greičiausiai jį atleidžiant iš einamų pareigų.

Lietuvos futbolo sąjunga gavo TSRS futbolo lygų sąjungos prezidento V. Ponedelniko telegramą, kurioje pranešama, jog 1991 metais ši organizacija numato vykdyti TSRS superlygos čempionatą. Jame dalyvautų pajėgiausios visų Respublikų vienuolikės. Į varžybas iš Lietuvos kviečiamas Vilniaus „Žalgiris". Prezidento V. Ponedelniko pasiūlymą artimiausiu laiku apsvarstys LFS trenerių taryba ir LFS taryba (LFL — Lietuvos futbolo sąjunga).

Lietuvos futbolo pirmenybėse gautos šios pasekmės: Tauragės „Elektronas" — Klaipėdos „Sirijietis" 0:0, Telšių „Mastis" — Vilkaviškio „Širvinta" 4:0, Kauno „Politechnika — Kybartų „Sveikata" 3:2, Šiaulių „Tauras" — Kėdainių „Nevėžis" 0:0, Alytaus „Dainava" — Klaipėdos „Granitas" 0:3, Ukmergės „Vienybė" — Kauno „Atletas" 1:0, Vilniaus „Geležinis Vilkas" — Kauno „Vilija" 0:2.

Kazys Baronas

Dr. J. Vengrio memuarai
MANO KELIAS
270 psl., kaina 12 dol.,
gaunama:
J. Vengris, P.O. Box 104
Osterville, MA 02655, USA

Europos LIETUVIS

EUROPE'S LITHUANIAN — Lithuanian Weekly

REGISTERED AS A NEWSPAPER AT THE POST OFFICE

Printed and Published by Lithuanian Association in Gt. Britain and Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. England

TEL.: 071-727 2470 TELEX: 261947 SOS G FAX: 071-221 6164

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė

Prenumeratos kaina metams: Didžioje Britanijoje — 20 svarų;

Užsienyje — 25 svarai (Vokietijoje 77 DM) oro paštu.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 10.00 svarų už 25 mm. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau. Už laikraštyje kieno nors spausdinamų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės

Redaguoja redakcinis kolektyvas. Vyr. redaktorius Vladas Dargis.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Lietuvių Kronika

KAS— KADA—KUR?

Spalio 12-14 — Lietuvių kultūros instituto mokslinė konferencija ir suvažiavimas Romuvoje, V. Vokietijoje.

Spalio 20 — Boltono lietuvių metiniai šokiai Ukrainiečių Klube, 99 Castle St. Bolton.

Spalio 28 — 16 val., Albert Hall, Nottingham, Tarptautinis koncertas. Organizuoja: „Greene".

Spalio 26-28 — Vokietijos Lietuvių Bendruomenės darbuotojų suvažiavimas.

1991 metai.

Vasario 16 — pagrindinis Vasario 16 minėjimas Hüttenfeldo Bürgerhause, V. Vokietijoje.

AUKA SPAUDAI

M. Valikonis — 30.00 sv.

Aukojusiam nuoširdžiai dėkojame

AUKOS AID LITHUANIA FONDUI

3000.00 sv. — Škotijos Lietuvių Klubas; 400.00 sv. — DBLJS-ga; 200.00 sv. — P.B. Varkala; po 20.00 sv. — V. Remeikis, T. Lasocka, J. Siauka; po 10.00 sv. — Domaševičius, B. Drevinskas; 5.00 sv. — J. Stonkus.

63.84 sv. — Sodybos svečių ir Derby sąskrydžio dalyvių aukos.

Fondo valdyba dėkoja už aukas ir prašo ir toliau Aid LITHUANIA FONDĄ remti. Fondo adresas: Aid Lithuania Fund, 2 Ladbroke Gardens, London W.11 2PT.

REMKIME —
PAGALBOS LIETUVAI FONDĄ!
Aid Lithuania Fund (ALF)

NAUJAS DBLJS-GOS PIRMININKAS

Rugsėjo 23 d. Sodyboje įvyko devintasis Lietuvių jaunimo savaitgalis. Savo kadenciją baigiantis komitetas, vadovaujamas Andy Blinstrub, iš DBLJS-gos lėšų 400.00 sv. paaukojo Pagalbos Lietuvai Fondui (ALF). Auką priėmė naujasis DBLJS-gos pirmininkas Povilas Markevičius.

PADĖKA

Noriu padėkoti kun. J. Sakevičiui už atlaikytas Mišias ir kun. R. Repšiui už mano vyro Antano palydėjimą į kapines, Justui Černiui ir jo vadovaujamam chorui už gražiai sugiedotas giesmes. Taip pat dėkoju už aukas bažnyčioje, gėles ir užuojautas.

Ypatinga padėka F. Senkuvienei ir H. Piščikienei už paguodą skausmo valandoje ir už skoningai ir gražiai paruoštą vaišių stalą.

Liūdinti Adelė Kraučiūnienė ir sūnus Martinas su šeima.

PAMALDOS

Nottinghame — spalio 14 d., 11.15 val., Židinyje.

Leicesteryje — spalio 14 d., 14 val., Šv. Širdyje.

Nottinghame — spalio 21 d., 11.15 val., Židinyje.

Derbyje — spalio 21 d., 14 val., Bridge Gate.

Huddersfielde — spalio 21 d., 13 val.

SODYBOJE

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 24 d., šeštadienį, 16 val., Sodybos didžiojoje salėje įvyks Lietuvos kariuomenės minėjimas su programa. Bus paskaita, disko šokiai ir loterija. Ruošia DBLS-gos Sodybos skyrius. Visus kviečiame apsilankyti.

Sk. Valdyba

REIKALINGI VEDĖJAI

Lietuvių Sodybai reikalingas vedėjas ir vedėja, pageidaujama vedusi pora, turinti patyrimo sąskaityboje ir susipažinusi su baro ir virtuvės darbų priežiūra. Turi laisvai valdyti anglų kalbą ir pageidautinas lietuvių kalbos mokėjimas.

Rašyti, nurodant patirtį ir mokslą, Lietuvių Namų Bendrovės Pirmininkui, K. Tamošiūnui, 2 Ladbroke Gardens. London, W11 2PT.

PADĖKA

Šeštadienį, spalio 28 d., Sodyboje turėjome labai malonų ir jaukų vakarą — išleistuves. Dalyvavo nemažas būrelis žmonių. Jie visi atvėrė draugišką širdį. Šiais trumpais, kukliais žodžiais noriu jiems visiems išreikšti nuoširdžią padėką.

Dėkoju V. Jurienei už šaunų lietuvišką maistą ir gėrimus. Pobūvį paįvairino Julija iš Mačesterio ir mūsų Algis Klimas lietuviška muzika, šokiais ir dainomis, o John Rimmington — magikos triukais. Dėkoju už gražias Sodybos skyriaus, tarnautojų ir Nulos Sulivan, buvusios Sodybos sekretorės, dovanas. Labai įvertinu visų lietuvių, mūsų jaunimo bei jų vadų, anglų, klubo narių, Mr. Nolan (Sodybos baro komiteto nario) dalyvavimą ir prisidėjimą tame jaukiame vakare.

Ypatingas ačiū mano tėveliams, Sodybos kunigėliui ir pensininkams.

Ačiū visiems už malonų, nors liūdną, atsisveikinimą.

Milda Zokienė

NORI SUSIRAŠINĖTI

Rūta ir Darius Jasoniai norėtų susirašinėti su lietuviais Anglijoje. Jie yra jauna studentų šeima Vilniuje, kalba ir rašo angliškai.

Rašyti: 232029 Vilnius, Gorkio 40-19, Lietuva.

19-kos metų lietuvaitė nori susirašinėti. Gali atsakyti ir angliškai. Rašyti: Lina Petrylaitė, 234880 Kupiškis, Aleksandrija, Lietuva.

PAIEŠKOJIMAS

Vita Kučinskienė prašo padėti jai surasti pusbrolius ir pusseserę. Jų tėvai Elzbieta ir Pranas Vaitkai, gyveno Škotijoje, Glasgowo mieste. Dabar jie mirę. Jų vaikai būtų Justinas Vaitkus, Jurgis Vaitkus, Pranas Vaitkus ir Angelė Vaitkutė.

Jų pačių ar žinančiųjų apie juos prašau parašyti, Mažeikiai, Daukšos 28a-27, Lietuva.

SKELBIMAS

Parduodamas visiškai naujas 3 balsų akordionas už labai papigintą kainą 350.00 sv. Norintieji jį pirkti prašomi rašyti: Mr. A. Jurgelevičius, 70 Mayfield Rd., Biddulph, Stoke-on-Trent. Tel: 0782 511133

LONDONE

LONDONO SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO LABDAROS VAKARAS

Spalio 20 d., šeštadienį, 20 val., Sporto ir Socialinis klubas rengia „Labdaros Vakarą", paremti „British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania.

Šokiams gros „Disko" muzika, o maistas — veltui. Įėjimas 5.00 sv., kurie bus įmoketi fondui. Bilietus prašome įsigyti iš anksto per klubo sekretorę Marija Hoye-Kalinauskaitę, arba pas S. Kasparą, sekmadieniais parapijos Svetainėje.

Visi Londono lietuviai kviečiami šiame vakare dalyvauti ir prisidėti prie D. Britanijos lietuvių Lietuvos našlaičių vaikų humaniško kelio.

Klubo valdyba

LANKĖSI PARAPIJOS CENTRE

Rugsėjo 30 d. pamaldose ir Svetainėje dalyvavo Arūnas Degutis, AT narys, Užsienio Reikalų komisijos narys, Algimantas Miknevičius, Lietuvos kultūros fondo direktoriaus pavaduotojas, dr. Algimantas Pradzevičius — materialinių resursų ministerijos kompiuterinio centro generalinis vedėjas. Juos atlydėjo į pamaldas G. Šova.

Visi trys svečiai su londoniškiais pasidalino mintimis. Arūnas Degutis — kalbėjo apie Lietuvos Respublikos AT veiklą. A. Miknevičius — apie Lietuvos kultūros fondo pastangas surinkti visas žinias apie D. Britanijos lietuvišką veiklą, kur galima, ją įrašyti į vaizdajuostę. Dr. A. Pradzevičius pranešė, kad yra atvykęs 5 dienom į Cambridge kompiuterių reikalais. Visi jie sakė, kaip malonu būti Londone lietuvių tarpe, lyg pačioje Lietuvoje.

Taip pat lankėsi Eglė Praninskaitė — Vilniaus universiteto psichologijos studentė, kuri iki Kalėdų stažuojasi Londono universitete.

SPORTO IR SOCIALINIO KLUBO FUTBOLAS

Rugsėjo 23 d. „Lithuanian Victoria A" žaidė su „Rookwood" ir pralaimėjo 1:2 rezultatu.

„Lithuanian Victoria B" žaidė su „Meynell Patriots", laimėjo 2:0.

BRITISH-LITHUANIAN RELIEF FUND FOR CHILDREN IN LITHUANIA

Rugsėjo 23 d, savo krikšto proga, jauniausias Romutis Masteika siunčia Lietuvos vaikučiams 10.00 sv. dovaną.

Rugsėjo 30 d. British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania gavo aukų 4039.00 svarus.

Spalio mėnesio antroje pusėje fondo valdybos pirmininkas lankys savo gimines Lietuvoje ir kartu aplankys tas prieglaudas, ligonines, kurios yra atsiuntusios prašymus dėl paramos. Iš Lietuvos fondas yra gavęs daug prašymų. Vieno 3 metų vaiko sergančio liukemija gydymas Royal Marden ligoninėje kainuotų net 50000.00 svarų. Tai tik vienas prašymas, o kur kiti?

Aukos visuomet laukiamos: British-Lithuanian Relief Fund for Children in Lithuania, 21 The Oval, Hackney Rd., London E2 9DT.

LOTERIJOS APYSKAITA

1990 m. „Derby lenktynių" loterija užbaigta. Štai jos apyskaita:

Bilietų parduota už 794 svarus. Platintojai pridėjo aukų 285 svarus. Viso gauta 1079 svarai. Loterijos išlaidos įskaitant premijas buvo 194 svarai. Loterijos pelnas 884 svarai, pagal parapijos tarybos nutarimą, skiriamas Lietuvos vyskupų konferencijos fondui. Šio fondo globoje yra „Katalikų Pasaulio" žurnalas, kurio redaktorius kun. V. Aliulis MIC, būdamas Londone nusipirko spaustuvei reikmenu, kurių dalį apmokėjo iš loterijos pelno.

Malonūs Londono lietuviškos bažnyčios rėmėjai, bilietų platintojai, jūs savo darbu prisidėjote, bent maža dalimi prie atsikūriančios Lietuvos praturtinimo.

Nuoširdus ačiū parapijos tarybos, kunigų vardu jums visiems už nuoširdų darbą ir talką.

S. Kasparas, *Loterijos vedėjas*

BOLTONE

ARTĖJA METINIAI ŠOKIAI

Rugsėjo 29 d. boltoniškiai buvo susirinkę aptarti savo einamųjų reikalų. Skyriaus pirmininkas H. Vaineikis padarė pranešimą apie ateities veiklą paminėdamas Manchesterio lietuvių klubo narių balių, bet svarbiausias klausimas buvo aptarti pasiruošimą tradiciniams šokiams, kurie šiais metais įvyks spalio 20 d., 19.30 val. Ukrainiečių klube, 99 Castle St., Bolton.

Vietiniai lietuviai nuoširdžiai kviečia visus tautiečius šiuose šokiuose dalyvauti. Kaip ir praeityje Boltono šeimininkės pagamins skanų maistą, kurį bus galima pigiai nusipirkti, bus turtinga loterija, graži muzika, geras baras ir, be abejonės, kaip ir iki šiol, malonus ir draugiškas priėmimas.

Prašome visus Boltono šokiuose gausiai galyvauti.

LITERATAI IŠGIRDO APIE LIETUVĄ

Rugsėjo 28 d., Prestwich literatūrinės Draugijos pakviestas, apie Lietuvą jiems pasakojo H. Vaineikis. Jo kalbos tema: „Lietuva — jos garbinga praeitis ir ateities problemos" (Lithuania — past glories and future problems), truko apie 40 minučių. H. Vaineikis paminėjo lietuvių tautos pradžią, jos atsiekimus 15-to šimtmečio pradžioje kai Lietuvos kunigaikštija buvo didžiausia Europos valstybė, rusų priespaudą caro laikais, trumpą atstatytos nepriklausomybės laikotarpį, sovietų terorą Stalino laikais ir dabartines problemas, Lietuvai stengiantis vėl savo nepriklausomybę atstatyti.

Kalba buvo priimta labai gerai. Pirmininko E.C. Jones, A.B.F.Ps pakviesti Draugijos nariai davė daug klausimų, į juos H. Vaineikis atsakinėjo apie pusę valandos. Vakaro dalyviai buvo apdovanoti atvirukais ir kitokiais lietuviškais suvenyrais, kuriuos dovanojo „Europos Lietuvio" redakcija.

Padėką už paskaitą išreiškė Draugijos iždininkas H.B. Whitfield, o Draugijos pirmininkas pakvietė H. Vaineikį pas juos dar kartą apsilankyti.

Paskaita apie Lietuvą buvo paskelbta ir aprašyta vietinėje spaudoje.

SKAUTIŠKUOJU KELIU

PIRMA AUŠROS TUNTO SUEIGA

Po vasaros atostogų Aušros tunto skautės ir skautai 1990 m. rugsėjo 4 d. pirmą kartą susirinko tęsti skautišką veiklą. Tradiciškai pirmoji sueiga kiekvienais Vasario 16 gimnazijos mokslo metais yra vadinama susipažinimo sueiga, nes susipažįstama su naujais tunto nariais.

Sueiga įvyko bendrabučio salėje. Ją atidarė ir susirinkusius pasveikino Aušros tunto tuntininkas ps. Petras Veršelis. Po to sesių skyriaus vedėja v.sk.sl. Vilija Bijūnaitė pravedė susipažinimą. Naujus narius užregistravus, buvo vaišintasi apelsinų sunka ir pyragais.

Po susipažinimo sueigos įvyko skautų būkle tunto vadijos posėdis.

Aušros tuntui 1990/91 mokslo metų pradžioje priklauso 59 nariai, 25 skautai ir 34 skautės. Jie sudaro šešis vienetus: Atžalyną (mišrų paukštyčių, vilkiukų, liepsnelių ir giliukų vienetą), Vytauto Didžiojo (skautų ir prityrusių skautų) draugovę, skaučių draugovę, Jūratės (prityrusių skaučių) draugovę, Dr. Vydūno (skautų būrelį ir Sofijos Kymantaitės-Čiurlionienės (vyresnių skaučių) būrelį.

Aušros tunto narių ir vienetų skaičiui kylant, galima ateityje tikėtis dar stipresnės veiklos. Aušros tuntas stengsis gerbiamus „Europos Lietuvio" skaitytojus reguliariai apie visus svarbesnius įvykius Vokietijos skautuose informuoti.

atža

KARALIENĖS MOTINOS 90 METŲ JUBILIEJUS

Londono lietuvių Švento Kazimiero klubo valdyba Karalienės Elizabetos, Karalienės Motinos 90-jo gimtadienio proga pasiuntė sveikinimą su linkėjimais.

Klubo valdyba gavo atsakymą, kuriame Karalienės Elizabetos vardu Angela Osweld, karalienės sekretorė, pdėkojo už sveikinimus ir linkėjimus.

PASAULYJE

Sunkumai po išsivadavimo

Rytų Europos gyventojai tikėjosi, kad išsivadavus iš komunizmo, gyvenimas žymiai pagerės. Teko labai nusivilti ir po ovacijų reikėjo susitikti su realybe. Komunistų valdymo nualinti kraštai — Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija, Rumunija ir Bulgarija — atsidūrė į dar blogesnę būklę, nes nustojo Sovietų Sąjungos paramos, o ir Vakarų pagalba nebuvo pakankama. Sovietų Sąjunga pati yra katastrofiškoje padėtyje ir, jeigu ir norėtų, negali padėti savo buvusiems satelitams, nes ji pati yra reikalinga paramos. Parduodama Rytų Vokietiją, ji gavo didelę sumą iš Vakarų Vokietijos. Už gautus iš Vokietijos pinigus Sovietų Sąjunga gali bent kai kuriuos trūkumus papildyti prekėmis iš užsienio. Pranešama, kad staigiai parduotuvėse atsirado cigarečių. Vakarų valstybės norėtų naujoms demokratijoms Europoje padėti, bet įvykiai Persijos Įlankoje tai sutrukdė, o žiema artinasi ir žmonių baimė didėja. Labai abejojama, ar Irakas bus vien tik blokada nugalėtas, o jeigu reikės kariauti, pasekmės gali visur būti labai žiaurios. Nuo to ir Rytų Europos valstybės turės nukentėti.

Ukraina reikalauja nepriklausomybės

Visoje Ukrainoje vyko didelės demonstracijos, reikalaujančios visiškos nepriklausomybės. Tuo norima parodyti, kad sovietų planas sudaryti savarankių socialistinių valstybių sąjungą ukrainiečiams yra nepriimtinas. Jau liepos mėnesį Ukrainos parlamentas priėmė įstatymą, pagal kurį kraštas su savo įstatymais ir savo saugumo organais tapo ekonominiai nepriklausomas. Kariams, kurie tarnauja Sovietų kariuomenėje už krašto ribų, buvo įsakyta iki gruodžio mėnesio grįžti į savo kraštą.

Lenkijos prezidentas Jeruzelskis pasirašė įstatymą, pagal kurį sutrumpinama Lenkijos prezidento kadencija ir nauji rinkimai paskelbti šiais metais. Kandidatais yra Lech Walęsa ir Tadeuš Mazowiecki, dabartinis premjeras.

Iranas ir Britanija

Po ilgai trukusių slaptų derybų tarp D. Britanijos ir Irano buvo atnaujinti diplomatiniai santykiai, kurie buvo nutraukti po to, kai miręs ajatola Khomeini pasmerkė mirties bausme britų rašytoją Salman Rushdie už jo parašytą Islamą įžeidžiančią knygą „Satanic Verses" (Šėtoniški Posmai". Diplomatiniai santykiai buvo atnaujinti po pasižadėjimo, kad vieni nesikiš į kitų reikalus, nors autorius Rushdie ir toliau policijos saugomas slapstosi. Tikimasi, kad atnaujinus diplomatinius santykius, Iranas įtaigos Libane įkaitus laikančią organizaciją juos paleisti. Jų svarbiausias būtų Canterburio arkivyskupo sekretorius Terry White, kurį Iranas laiko Amerikos piliečiu, nes jis savu laiku turėjo ryšių su Amerikos atstovu Oliver North.

Susijungimas ar prijungimas

Dar buvo kalbama ir rašoma apie dviejų Vokietijų susijungimą. Dvi Vokietijos ne susijungė, bet maža ir neturtinga Rytų Vokietija prisijungė prie turtingos Vakarų Vokietijos, kuri turės ne mažai vargo išgelbėti rytų brolius iš skurdo, išmokyti demokratiškai tvarkytis ir gyventi. Tačiau nėra abejonės, kad nuo dabar naujoji Vokietija tampa ekonomiškai svarbiausia valstybė Europoje, kuri, jei norės, galės dominuoti visam Europos gyvenimui. Vokietija dabar yra trečia ekonomiškai stipriausia valstybė pasaulyje, po Amerikos ir Japonijos. Dėl to nestebėtina, jei dėl to reiškia susirūpinimą Europos Bendruomenė. Ypač Prancūzija bijo, kad tie labai glaudūs santykiai tarp tų dviejų valstybių gali pasikeisti, nes Vokietija kreips dėmesį į Rytus, kur Sovietų Sąjungoje ir kituose Rytų Europos kraštuose ras didelę rinką savo produktams, investicijoms ir kur vokiečiai galės išnaudoti savo energiją ir talentus.

Sąžiningas lietuvis

Sakoma, kad visoje Sovietų Sąjungoje labai paplito nusikaltimai, kaip užpuolimai, vagystės ir pan. Tad yra malonu skaityti sąžiningumo aprašymą viename dideliame britų sekmadienio laikraštyje, kuris liečia vieną lietuvį. Žinoma žurnalistė Mary Kenny neseniai važiavo traukiniu iš Rygos į Vilnių, Varšuvą ir Berlyną. Vagone paliko 50 svarų vertės foto kamerą ir, žinoma, su kamera atsisveikino. Jos didžiausiam nustebimui kamera atsirado pamestų daiktų sandėlyje... Vilniuje, atnešta „sąžiningo lietuvio". Ji prideda, kad nebuvo siūlyta jokio užmokesčio už atradimą, gi kamera juodojoje rinkoje būtų uždirbusi nemažai dolerių. Žurnalistė buvo labai sujaudinta tokiu sąžiningumu.